

VOOR DE RECHTEN VAN IEDER MENS

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Staakt-het-vuren alleen op papier

De rampzalige toestand in de Gazastrook is complex en wordt nog verergerd door de ene ramp na de andere: voortdurende ontheemding door aanhoudende luchtaanvallen, een verwoest en overbelast gezondheidszorgsysteem en de volledige ineenstorting van de economie. Het ministerie van Volksgezondheid in Gaza registreerde tussen de ondertekening van het staakt-het-vuren in oktober 2025 en eind februari de dood van 630 Palestijnen, onder wie 202 kinderen, 89 vrouwen en 339 mannen, bovenop de meer dan 72.000 doden sinds 7 oktober 2023.

Hoewel de onmiddellijke dreiging van hongersnood afnam, blijft de honger acuut en is er nog steeds sprake van ondervoeding, met rampzalige gevolgen op de lange termijn. De huizen in Gaza zijn massaal verwoest of ernstig beschadigd, en bijna 60 procent van de totale oppervlakte van de Gazastrook ligt ten oosten van de zogenaamde gele lijn. Deze lijn wordt gecontroleerd door de Israëlische autoriteiten en door Israël gesteunde lokale milities. Hierdoor blijven de meeste Palestijnen in Gaza ontheemd en hebben zij geen toegang meer tot de landbouwgebieden waar ze voedsel produceren.

Zeer beperkt grensverkeer

Op 27 februari bevroor het Israëlische Hooggerechtshof tijdelijk de uitvoering van een regeringsbesluit om de activiteiten van 37 internationale hulporganisaties in de bezette Palestijnse gebieden, te verbieden. De beperkingen en onzekerheid over de toegang tot hulp blijven echter bestaan, met rampzalige gevolgen voor vooral de Palestijnse vrouwen in Gaza.

Op 28 februari sloot Israël alle drie de operationele grensovergangen naar de Gazastrook, nadat het samen met de Verenigde Staten Iran had aangevallen. Door de sluiting kwam er een einde aan de toch al beperkte stroom van humanitaire hulp en commerciële goederen, evenals aan medische evacuaties uit de Gazastrook. Op 3 maart heropende Israël de grensovergang Kerem Shalom/Karm Abu Salem voor de "geleidelijke toelating van humanitaire hulp". De grensovergang bij Rafah met Egypte, die begin februari slechts gedeeltelijk werd heropend, blijft gesloten. Dit terwijl Israëlische militaire operaties zoals beschietingen, sloopwerkzaamheden en luchtaanvallen in de Gazastrook sinds het zogenaamde staakt-het-vuren-akkoord doorgaan, wat nog meer menselijk leed en schade aan de civiele infrastructuur heeft veroorzaakt.

Onderzoek Amnesty International

Tussen 5 en 24 februari 2026 interviewde Amnesty 41 vrouwen – allemaal intern ontheemden – onder wie acht kankerpatiënten, vier zwangere vrouwen en veertien vrouwen die na het zogenaamde 'staakt-het-vuren' zijn bevallen. Amnesty interviewde ook 26 zorgmedewerkers in zes zorginstellingen in Gaza-Stad en Deir al-Balah, evenals vier medewerkers van internationale organisaties.

Hind*, 22, uit het nu bijna volledig verwoeste vluchtelingenkamp Jabalia, is momenteel ontheemd in Al-Mawasi. Ze is op 19 januari 2026 bevallen van een zoontje. Ze vertelde aan Amnesty: "Ik ben veel gewicht verloren; ik weeg nog maar 43 kilo en in het veldhospitaal waar ik ben bevallen, vertelden ze me dat ik aan ondervoeding lijd. Mijn baby werd geboren met een longontsteking in beide longen; hij heeft enkele dagen op de intensive care gelegen en is nu iets beter, maar kan nog steeds niet goed zelfstandig ademen en ligt in een couveuse. Ik ben bang dat hij nog zieker wordt, omdat ik in een tent bij zee woon, het erg koud is en ik geen manier heb om warm te blijven. Ik heb ook nog een baby van 18 maanden en ook hij is ziek geworden door de kou."

Zoontje en man overleden

Een acht maanden zwangere verpleegkundige, 24 jaar oud, vertelde Amnesty International dat ze ondanks haar bloedarmoede tijdens haar zwangerschap geen ijzerinfuus kreeg en geen toegang had tot ijzerrijk voedsel of andere vitamines. Ze vertelde dat haar zoontje medio 2024 is overleden aan een infectie, omdat hij niet de juiste medische behandeling had gekregen. Haar man kwam om bij een aanval in de buurt van hun huis, vlak voordat ze ontdekte dat ze zwanger was.

Ze beschreef hoe ellendig het is om gedurende de zwangerschap in een tent te wonen, voortdurend ziek te zijn door de kou en moeite te hebben om het toilet te bereiken. Ze maakt zich zorgen over hoe ze de baby kan beschermen tegen virussen in haar tent vol zand en insecten, en hoe ze na de bevalling luiers, babykleding en maandverband voor zichzelf kan betalen.

Maysoun Abu Bureik, een senior verloskundige in het Al-Awda-ziekenhuis, beschreef ook de emotionele tol die dit eist van nieuwe moeders: "Het ergste is wanneer je een moeder moet helpen die haar man of familie heeft verloren. Je kunt niets zeggen of doen om haar te steunen. Ze moet haar huishouden runnen en ze moet haar baby emotioneel steunen, terwijl ze zelf wanhopig behoefte heeft aan emotionele steun en meestal geen fatsoenlijk huis heeft om naar terug te keren."

Vrouwen moeten zonder adequate medische zorg bevallen en brengen hun zwangerschap en de eerste periode na de bevalling door in overvolle en onhygiënische

opvangcentra. Terwijl vrouwen vaak voor anderen zorgen zijn ze ziek, hebben ze trauma's en honger zonder privacy, bescherming of toegang tot essentiële diensten.

Verdoovingsmiddelen over de datum

Amnesty interviewde zorgmedewerkers die zeiden dat zelfs sinds het 'staakt-het-vuren' vrouwen tijdens een groot deel van hun zwangerschap en na de bevalling extreem weinig voedsel, medicijnen en voedingssupplementen kregen. Ze zeiden dat de meeste vrouwen die in ziekenhuizen bevallen, lijden aan bloedarmoede door ondervoeding, en aan door water overgedragen ziekten, vaginitis en andere infecties als gevolg van vervuild water en onhygiënische omstandigheden. Vaak kunnen ze de noodzakelijke onderzoeken bij de vrouwen niet uitvoeren vanwege een gebrek aan apparatuur; soms moeten ze hun toevlucht nemen tot verdoovingsmiddelen die over de datum zijn.

Op de verloskundige afdeling van Al-Helou zei neonatoloog dr. Nasser Bulbol dat het aantal risicovolle zwangerschappen dat zij behandelen aanzienlijk is toegenomen omdat het immuunsysteem van moeders is aangetast door ondervoeding:

"Ontheemding leidt tot infectieziekten en de meeste vrouwen komen hier in een toestand van stress, trauma en onzekerheid, omdat ze meerdere keren ontheemd zijn geraakt, dierbaren hebben verloren en niet de voedingsstoffen kunnen krijgen die ze nodig hebben."

Het ziekenhuis beschikt over twaalf couveuses, waaronder zes voor neonatale intensive care, maar geen van de couveuses is uitgerust met de nodige cardiorespiratoire monitors.

Neonatale zorgafdelingen in heel Gaza kampen met soortgelijke uitdagingen. Zo vertelde de hoofdverpleegkundige van de Neonatale Intensive Care Unit in het Shuhada Al-Aqsa-ziekenhuis in Deir al-Balah, dat over 24 werkende couveuses beschikt, dat ze medische hulpmiddelen voor eenmalig gebruik, waaronder ribbelbuizen voor gebruik met beademingsapparatuur, moeten hergebruiken.

Volgens de UNFPA werken neonatale afdelingen in de Gazastrook op 150 tot 170 procent van hun capaciteit. Soms moeten drie pasgeborenen een couveuse delen.

Zonder ngo's nog slechtere zorg

Het belemmeren en mogelijk opschorten van de activiteiten van internationale hulporganisaties zal een verwoestend effect hebben op de reproductieve en neonatale gezondheidszorg. Artsen zonder Grenzen, een van de getroffen ngo's, verleende sinds het begin van de genocide cruciale prenatale en postnatale poliklinische diensten en ondersteuning aan ziekenhuisafdelingen voor tienduizenden vrouwen en zuigelingen. De organisatie verstrekt voedsel aan veel vrouwen met ondervoeding, en biedt behandeling en ondersteuning aan slachtoffers van gendergerelateerd geweld.

Medical Aid for Palestinians biedt neonatale zorg, neonatale intensive care, reproductieve en verloskundige behandelingen en nazorg in twee ziekenhuizen in Gaza-Stad en in het Nasser-ziekenhuis in Khan Younis. De organisatie biedt ook begeleiding en ondersteuning aan slachtoffers van gender gerelateerd geweld. De cruciale diensten van hulporganisaties kunnen niet gemakkelijk worden opgevangen door een reeds gebrekkig zorgsysteem. Tienduizenden vrouwen ondervinden daar waarschijnlijk de gevolgen van.

Ondervoed en vermagerd

Amnesty International sprak met zwangere vrouwen en vrouwen die borstvoeding geven in opvangkampen in Gaza-Stad, Al-Mawasi, Deir al-Balah en het Nuseirat-kamp. Hoewel de toegang tot voedsel, producten voor persoonlijke hygiëne en schoonmaakmiddelen – waaronder maandverband, shampoo en zeep – sinds januari 2026 enigszins verbeterde, kunnen sommige vrouwen zich deze producten niet veroorloven. Ze hebben ook zeer beperkte toegang tot schoon drinkwater of water voor huishoudelijk gebruik.

De meeste van de geïnterviewde jonge moeders vertelden Amnesty International dat ze tijdens hun zwangerschap dringend op zoek waren naar voedingssupplementen, maar moeite hadden om deze te verkrijgen. Velen waren aanzienlijk afgevallen en bij sommigen was ondervoeding en/of bloedarmoede vastgesteld.

Mariam*, 22 jaar en ontheemd in Deir al-Balah, is een jonge moeder met ondergewicht, bij wie ondervoeding en bloedarmoede is vastgesteld. Ze is in december 2025 te vroeg bevallen van haar eerste zoon. Ze produceert niet genoeg melk om borstvoeding te geven en heeft nu moeite om babyvoeding te betalen en haar baby warm te houden in een tent zonder verwarming.

Kou, regen en vuil

Alle zwangere vrouwen die door Amnesty International zijn geïnterviewd, zeiden dat ze slechts sporadisch prenatale zorg kregen. Velen konden tijdens de afgelopen wintermaanden zichzelf en hun pasgeboren baby's niet goed beschermen tegen het uitzonderlijk strenge koude weer en de regenbuien. De meeste vrouwen zeiden ook dat ze tijdens hun zwangerschap waren blootgesteld aan vervuiling. Dit kwam vooral door de zeer vervuilende rook van verbrand plastic en andere materialen, omdat ze geen andere brandstof hadden om te koken of water te verwarmen om zich te wassen. In de latere stadia van hun zwangerschap en na de bevalling hadden ze te maken met overvolle, onhygiënische noodtoiletten in de ontheemdenkampen

Onderbroken medische behandelingen en medische evacuaties

De Israëlische autoriteiten blijven de medische evacuaties controleren en ernstig belemmeren, zelfs nu meer dan 18.500 Palestijnen in Gaza dringend behandelingen

nodig hebben die daar niet beschikbaar zijn, grotendeels als gevolg van de vernietiging van het zorgsysteem door Israël. Medische evacuaties naar de Westelijke Jordaanoever, inclusief Oost-Jeruzalem, zijn sinds 7 oktober 2023 vrijwel volledig verboden.

Sinds de gedeeltelijke heropening van de grensovergang bij Rafah op 2 februari 2026 ondersteunden de VN en haar partners de medische evacuatie van 289 Palestijnen – samen met hun families – via de grensovergangen bij Rafah en Kerem Shalom. Bureaucratische en procedurele factoren leiden tot vertraging van medische evacuaties. Maar een belangrijke reden voor deze vertragingen zijn de belemmeringen die door de Israëlische autoriteiten worden opgelegd, waaronder het willekeurige, vage en langdurige goedkeuringsproces. Dit laatste heeft geleid tot vermijdbare sterfgevallen en heeft enorm leed veroorzaakt. Medische evacuaties zijn volledig stopgezet sinds het begin van het gezamenlijke offensief van de VS en Israël tegen Iran.

Vrouwelijke kankerpatiënten lijden het meest onder de belemmering van medische evacuaties. Alle acht vrouwelijke kankerpatiënten die Amnesty International interviewde, zeiden dat hun behandeling was beïnvloed door een tekort aan medische benodigdheden, waaronder chemotherapiemedicijnen. Tijdens periodes van zware bombardementen moesten ziekenhuizen ook prioriteit geven aan urgente traumagevallen.

Een verpleegkundige vertelde Amnesty International: "Er is momenteel geen enkel ziekenhuis in Gaza dat bestralingstherapie aanbiedt. We kampen ook met een ernstig tekort aan diagnostische apparatuur. Er is in heel Gaza geen enkele werkende MRI-scanner. Door het ontbreken van een eerdere diagnose moeten we blijven gissen. Dit brengt het leven van de patiënten in gevaar en vermindert een efficiënte behandeling."

Patiënten weggestuurd vanwege tekort aan apparatuur

In zijn overzicht van de humanitaire hulpverlening bevestigde het Office for the Coordination of Humanitarian Affairs van de VN (OCHA) dat sommige benodigde laboratoriumapparatuur en artikelen voor diagnose en onderzoek door de Israëlische autoriteiten als 'dual gebruik' worden beschouwd en daarom zijn verboden. Producten of software voor dual gebruik zijn ontworpen voor burgerdoeleinden, maar zijn ook geschikt voor militaire toepassingen.

Een humanitaire hulpverlener van een van de 37 op non-actief gezette organisaties vertelde Amnesty International eind februari 2026 dat ze al meer dan 1.000 patiënten met niet-overdraagbare ziekten, zoals kanker, moesten wegsturen, omdat ze sinds het begin van het jaar geen medische benodigdheden meer in Gaza mochten binnenbrengen.

Geen chemo beschikbaar

Iman*, wordt in het Al-Helou-ziekenhuis in Gaza-Stad behandeld voor kanker. Ze zei dat haar chemotherapiebehandelingen twee keer waren uitgesteld omdat de benodigde medicijnen niet beschikbaar waren: "Als ik het geluk heb chemotherapie te kunnen ondergaan, slaap ik hier een of twee dagen om bij te komen. Maar daarna moet ik terug naar mijn tent, waar ik vervuild water moet drinken en met vervuild water moet douchen. Het ergste is echter dat ik niet kan slapen of rusten. Vorig jaar werd bij mij borstkanker vastgesteld en sindsdien ben ik vier keer ontheemd geraakt. Ik kon me nauwelijks bewegen, maar moest ook mijn kinderen dragen. De combinatie van ontheemding en ziekte maakt je kapot. Mijn naam staat op de lijst van medische evacuaties, dus ik wacht gewoon af."

Nisrine, een 49-jarige moeder van zeven kinderen bij wie een tumor werd vastgesteld, vertelde hoe ze boven op haar kankerdiagnose ook nog eens de dood van haar moeder en broers moest verwerken. Die kwamen om bij een Israëlische luchtaanval. Bovendien werd haar huis in Shuja'iya verwoest. "Ik raakte in een ernstige depressie. Voortdurende ontheemding zuigt het leven uit je; het put je uit. Het moeilijkste is dat je elke keer weer helemaal opnieuw moet beginnen. Voor ons is het nog erger omdat we fysiek al uitgeput zijn."

Apparatuur verloren gegaan

Hani Ayyash, voormalig directeur van de poliklinieken van het Turkish-Palestinian Friendship Hospital in Gaza-Stad, werd in oktober 2023 na zware bombardementen gedwongen zijn ziekenhuis te verlaten. Het Israëlische leger gebruikte dit ziekenhuis later als militaire basis en blies in maart 2025 een deel van de gebouwen op. Het was de enige gespecialiseerde kankerbehandelingsfaciliteit in de hele Gazastrook.

"Het verlies van het Friendship-ziekenhuis was een enorme klap voor ons, omdat het veruit het meest geavanceerde centrum voor kankerbehandeling in Gaza was. We konden ook geen apparatuur uit het ziekenhuis redden", zei Hani Ayyash.

Oproep Amnesty

De Israëlische autoriteiten moeten hun onwettige en willekeurige beperkingen van humanitaire hulp, waaronder medicijnen en medische apparatuur, essentiële goederen en diensten, en hun belemmering van medische evacuaties opheffen. Ze moeten zorgen voor een effectieve en betrouwbare evacuatie-route naar andere delen van het Bezette Palestijnse Gebied, inclusief Oost-Jeruzalem, en naar Israël. De Israëlische regering moet, indien nodig, ook de beperkingen op medische evacuaties naar buiten het Bezette Palestijnse Gebied opheffen, en ervoor zorgen dat evacués na afloop van hun behandeling kunnen terugkeren. Israël moet ook onmiddellijke toegang verlenen

tot diagnostische - en laboratoriumbenodigdheden en -apparatuur, vooral voor de vroege diagnose van kanker en andere ziekten.